

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ В ТРЕТА ПМГ „АКАДЕМИК МЕТОДИЙ ПОПОВ” за учебната 2024/2025 година

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общи норми на поведение.

НОРМАТИВНА ОСНОВА

Конвенцията на ООН за правата на детето;
Европейската харта за правата на човека;
Конституция на РБ; Закон за защита правата на детето;
Закон за защита правата на човека;
Закон за предучилищното и училищно образование;
Стандарт за приобщаващо образование

ЕТИЧНИЯТ КОДЕКС ИМА СЛЕДНИТЕ ЦЕЛИ:

1. Да представи основните ценности и принципи, които работещите с ученици трябва да знаят и спазват в своята практика;
2. Да утвърди волята и стремежа на работещите с ученици за етичност в практическата им дейност и помежду им;
3. Да насочва поведението и подпомага работещите с ученици в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика;
4. Да очертае моралните отговорности на работещите към учениците, към семейството, помежду им и към обществото;
5. Провеждане на политика на ниво училище за превенция и интервенция на насилието и тормоза: – създаване на позитивна култура и климат в училището; – създаване на устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в образователния процес под формата на обучителни дейности и механизми за сътрудничество; – проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Работещите с ученици педагогически специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

Чл. 1. Периодът е изключително важен етап от живота на човека.

Чл. 2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.

Чл. 3. Всеки ученик притежава неповторима уникалност и стойност.

Чл. 4. На всеки ученик е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религията;
- формиране на собствени възгледи в право да ги изразява свободно.

Чл. 5. Всеки ученик има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл. 6. Всеки ученик има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

Чл. 7. Всеки ученик и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

Чл. 8. Във всички случаи следва да се защитават по най-добър начин интересите на всеки ученик.

Чл. 9. За всеки ученик, попаднал в риск, се предприемат спешно мерки за специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл. 10. Учениците с изяви дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

РАЗДЕЛ II

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

ПЕДАГОГИЧЕСКИ СПЕЦИАЛИСТИ

Чл.12. (1) Педагогическият специалист непрекъснато повишава своята квалификация и поддържа съвременен ниво на знания, умения и компетентности, за да гарантира правото на учениците на качествено образование. Той има право на професионална независимост и лична свобода, както и на подкрепа от страна на колегите си и ръководството на образователната институция. Положителните резултати в професията са възможни само благодарение на ефективната екипна работа и пълноценното взаимодействие между всички участници в училищната общност.

(2) Педагогическият специалист информира и обсъжда с родителите образователните практики, които прилага. Обосновава и аргументира своите позиции и решения пред учениците и техните родители. Всяко семейство трябва да бъде подкрепено при развитието и изявата на пълния потенциал на децата си.

(3) Педагогическият специалист създава ясни правила при осъществяване на педагогическата дейност, които са еднакви за всички. Съблюдава за тяхното изпълнение и сам не ги нарушава.

(4) Педагогическият специалист се отнася с уважение и разбиране към всички ученици и техните родители, без разлика във възраст, етнос, пол, раса, вероизповедание и други културни различия.

(5) Педагогическият специалист е длъжен да оказва съдействие, както при решаването на познавателни проблеми, така и при проблеми, свързани с взаимоотношенията между учениците.

(6) Подкрепата и закрилата не се превръщат в протекция. Недопустимо е да се ограничава свободното и открито изразяване на мнение и отстояването на собствена позиция, освен когато се засяга личното достойнство на другите. Педагогическият специалист е гарант за равнопоставеността на учениците по време на учебните часове и в училището като цяло.

(7) Педагогическият специалист е безпристрастен. Толерирането на ученици извън зачитането на образователните им постижения е недопустимо и осъдително.

(8) Изпитванията и оценяването на учениците не са санкция, а начин учениците да получат конструктивна обратна връзка за своите знания и подготовка. Оценяват се знанията, а не поведението. Недопустимо е да се правят квалификации по отношение на личността, оценяват се само конкретните действия и резултати. Постиженията на учениците не се сравняват публично – всеки ученик получава оценка за своя собствен напредък.

(9) Педагогическият специалист общува с учениците учтиво, не допуска емоциите да повлияят на добрия тон, не позволява да бъде предизвикан и/или провокиран.

(10) Педагогическият специалист утвърждава своя авторитет с професионализъм и компетентност, като:

1. Не допуска публично обсъждане на професионални и/или личностни качества на колегите си.
2. Проявява уважение към личния живот на учениците и техните семейства. По никакъв повод не се допуска злоупотреба с доверието на семейството.
3. Като публична личност педагогическият специалист съблюдава обществено приетите правила на поведение при всички изяви в публичното пространство.

РАЗДЕЛ III УЧЕНИЦИ

Чл. 13. В поведението си учениците се ръководят от максимата: „Никога не постъпвай с другите така, както не искаш те да постъпват с теб“.

Чл.14. Ученикът защитава своята позиция свободно, но без да накърнява свободата и достойнството на другите. Проявява толерантност към мненията и позициите на своите съученици.

Чл. 15. Ученикът проявява уважение към личността на всеки участник в училищната общност: изслушва внимателно, излага аргументи, не изразява несъгласието си чрез лични обиди и квалификации, не проявява неуважение по никакъв повод и по отношение на който и да е представител на училищната общност.

Чл. 16. В своята дейност ученикът се стреми да не нарушава личното пространство на другите. Не участва в обсъждането на личностните качества на съученици и педагогически специалисти. Недопустимо е разпространяването на поверителна информация за тях в публичното пространство.

Чл.17. Ученикът съдейства на педагогическите специалисти при изпълнение на техните професионални задължения като:

1. се подготвя и участва активно в учебните часове;
2. се стреми към усъвършенстване на знанията и личностното си развитие;
3. оказва помощ във всички случаи, когато някой има нужда и е по неговите сили и възможности да помогне.

Чл. 18. Ученикът се явява в училище във вид и с облекло, съответстващо на добрите нрави и на позицията му на ученик. Държи се учтиво и спазва утвърдените правила относно взаимоотношенията в училищната общност.

РАЗДЕЛ IV РОДИТЕЛИ

Чл. 19. Родителите са равностойни партньори на своите деца и работещите с тях педагогически специалисти.

Чл. 20. Родителите имат задължението да познават постиженията и проблемите на децата си, да им оказват необходимата помощ и подкрепа за тяхното разрешаване.

Чл. 21. Родителите редовно се информират за развитието на своите деца в училищната общност, участват в обсъждането и утвърждаването на образователните практики, предлагани от педагогическите специалисти.

Чл. 22. Родителите дължат уважение към труда и личността на педагогическите специалисти. Недопустимо е обсъждането на личностни и/или професионални качества на педагогически специалисти в присъствието на децата. Недопустимо е разпространението на поверителна информация за педагогически специалисти, други родители и ученици.

Чл. 23. Според възможностите и разбиранията си родителите подпомагат училищната общност в осъществяването на училищната политика. Подкрепят децата си и им служат за пример. Не допускат действия, с които могат да уронят имиджа и авторитета на училището.

РАЗДЕЛ V МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл.24.Зачитане достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 25. Уважаване на ценностите на семейството при отглеждането и възпитанието на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 26. Информиране на семейството за всички решения, отнасящи се до детето.

Чл. 27. Зачитане на правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето му.

Чл. 28. Информиране на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца, като не се позволява и не се допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 29. Не се използват служебните отношения със семейството за лично облагодетелстване.

Чл. 30 Осигуряване на конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 31. В случаите на конфликт между членовете на семейството се работи открито, споделяйки наблюденията си за детето с цел всички включени страни да вземат информирано решение при стриктно въздържане от вземане на страна в конфликта.

РАЗДЕЛ VI МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Чл. 32. Изграждане и поддържане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 33. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 34. Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проява на нетърпимост към подобни действия.

РАЗДЕЛ VII МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 35. Предоставяне на висококачествени програми и услуги. Не се предоставят услуги, за които не се притежава необходимата квалификация и правоспособност.

Чл. 36. Да се работи за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 37. Педагогическите специалисти работят за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на учениците и техните семейства.

Чл. 38. Да се оказва съдействие за повишаване на степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл. 39. Да се работи за популяризиране на правата на децата, както и за повишаване на чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 40. Подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и противопоставяне на тези, които го нарушават.

РАЗДЕЛ VIII ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ ОБЩИНА, РУО И МОН

Чл. 41. (1) Служителите извършват своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и поемат за решаване само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация.

(2) Служителят извършва административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Служителят отговаря на въпроси съобразно функциите, които изпълнява. При необходимост той пренасочва въпросите към друг свой колега, притежаващ съответната компетентност.

РАЗДЕЛ ІХ ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 42. Служителят не иска, не приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 43. Служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели. Информира своевременно директора при загубата или повредата му.

Чл. 44. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност осигурява ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Не се използват за лични цели или предоставят на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 45. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

РАЗДЕЛ Х КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 46. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителят има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

(2) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(3) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

РАЗДЕЛ ХІ КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 47. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете на комисията по етика се избират от Общото събрание за срок от една учебна година, като в състава ѝ се включват представители на ръководството, на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал.

Чл. 48. Комисията по етика: разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс и дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

Чл. 49. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика, чрез деловодството на училището или по електронната поща.

Чл. 50. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище до директора най-късно в едномесечен срок от постъпването им.

(2) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 51. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Общото събрание на училището.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и актуализиране. Документът е разработен в съответствие с изискванията чл. 175, ал.1 от ЗПУО и е подчинен на общите принципи в системата на предучилищното и училищното образование. Настоящият Етичен кодекс на училищната общност в Трета природоматематическа гимназия „Академик Методий Попов“ е приет на заседание на ПС на училището (Протокол № РД 04-15/13.09.2024 г.) и е утвърден със заповед № 07-1754/13.09.2024 г. на директора на гимназията.